

През 1916–1917 г. Вазов пише стихотворения, в които повече осветлява трагедията на войната, отколкото героичните подвизи: „Световната война“, „Епилог“, „Всемирната война“. Умората от войната, желанието за мир е доминиращият мотив на стихотворенията от онова време. Световното клане, потоците от кръв, страданията на народа разтърсват поета. Вазов все повече е измъчван от мисълта за онези, които са загинали на бойните полета, защитавайки интересите на Родината. Колкото и да се радва той на подвизите на войниците, искрено желае по-скоро да настъпи мир и народите отново да започнат да живеят човешки. През 1916 г. Вазов пише яркото стихотворение „Световната война...“, за епиграф на което са използвани думите на чешкия поет Ярослав Врхлицки: „Плачи, поете!“. Писателят скърби за страданията на народите, за потоците кръв, предизвикани от световната касапница:

*Недрата на Молоха
натъпкани бидоха
с тела без чет:
те йоце ще приимат,
дан кървава ще взимат
от клетий свет.*

*Небето се чумери...
Исторьята трепери
от страх, уви,
че листовете свои
пак с кървави порои
ще изчерви!*

*Гърми от ярост века!
На богочеловека
гласът мълчи.
Цял в кърви си, о, свете!
Мислителю, поете,
тъжи, плачи.*

Вазов изразява копнежа на своя народ за мир:

*За мир душите тръпнат,
таз дума всички шепнат,
но никой глас
висок се не издига
да каже смело: Стига!
О, грозни час!*

В стихотворението „Епилог“ (1916), последното в сборника „Песни за Македония“, макар и да скърби за безбройните жертви, поетът оправдава Родината си, която не е започнала първа страшната схватка:

*Ти жъдна бе за мир – показах ти меч,
за правда ти моли – неправдата се смя...*